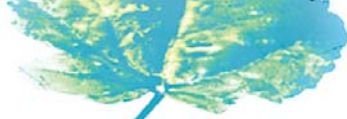

Arbejdsmarkedsuddannelse

Nye vilkår
Flere muligheder
Større effekt

JANUAR 2004

Efteruddannelse – et fælles ansvar

DA og LO vil med denne lille pjece signalere, at begge sider af arbejdsmarkedet har en klar interesse i, at medarbejderne i virksomhederne er så godt kvalificerede som overhovedet muligt.

Derfor vil vi gerne slå et slag for mulighederne i den nye lovgivning om arbejdsmarkedsuddannelser (AMU). Med det nye AMU ligger der fra nytår 2004 et godt tilbud til virksomheder og medarbejdere om målrettet efteruddannelse. Hvad enten det er teknisk/faglig og merkantil uddannelse, IT-kurser eller »bløde kurser«, der efterspørges.

Det budskab vi er fælles om, er at opfordre virksomheder og medarbejdere til at benytte det nye AMU i bestræbelserne på at videreudvikle virksomhedens samlede viden. Mange virksomheder bruger i dag AMU, men endnu flere kunne gøre det. Det handler om at udnytte mulighederne – også for dem, der endnu ikke har gjort det.

Vi er enige om, at spørgsmålet om ajourføring og videreudvikling af medarbejdernes kvalifikationer er et fælles ansvar for begge parter – arbejdsgiver og medarbejdere.

Mette Ringsted

UDDANNELSESCHEF

DA

Tine Aurvig-Huggenberger

NÆSTFORMAND

LO

Målrettet efteruddannelse – et tilbud til virksomheder og medarbejdere

Arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) er virksomhedernes redskab til løsning af en række uddannelsesopgaver:

- Grunduddannelse til voksne
- Opkvalificering af erfarne medarbejdere,
- Løbende efteruddannelse af ufraglærte og faglærte, såvel teknisk som administrativt personale samt »bløde« uddannelser til medarbejdergrupper på tværs af virksomheden.

Den seneste revision af AMU er nu tilendebragt, og en ny lov er trådt i kraft 1. januar 2004. Hermed er der skabt fleksible rammer, som giver helt nye muligheder for præcis og målrettet kompetenceudvikling. Men også nye udfordringer for virksomhederne og deres ansatte, hvis mulighederne skal udnyttes optimalt.

Virksomhederne skal spille med for at opnå gode resultater

Det nye og mere fleksible AMU betyder større mulighed for virksomheder og deres medarbejdere for at få tilpasset en uddannelse til at dække de konkrete behov, der viser sig. Men det kræver et aktivt samarbejde mellem virksomhed og skole om planlægning, gennemførelse og opfølgning.

Skolerne har nu muligheden for at »levere varen« til virksomhederne på rette tid og sted. Men det forudsætter, at skolerne bliver orienteret om udviklingen i virksomhederne, og derefter at virksomheden på sin side holder skolen op på et krav om den nødvendige tilpasning af uddannelserne til virksomhedens og medarbejdernes behov.

Mange skoler gennemfører et opsøgende arbejde over for virksomhederne. Og skolernes konsulentstab står parat til at rykke ud, når en virksomhed henvender sig med et behov for opkvalificering.

Der er i mange virksomheder allerede et velfungerende samarbejde om uddannelsesplanlægning. Nogle af de store overenskomstområder har formaliserede bestemmelser for samarbejdet om uddannelsesplanlægning. Dette samarbejde kan få ny næring i et samspil med det nye AMU-system.

Små og mellemstore virksomheder kan have problemer med at overskue samarbejdet med skolerne. Derfor er det vigtigt, at skolerne er indstillet på at yde den nødvendige hjælp til behovsafdækning og planlægning.

De lokale uddannelsesudvalg på skolerne får en vigtig opgave som bindeled mellem de centrale efteruddannelsesudvalg og skolerne. Og de vil på en række felter kunne rådgive skolen om, hvilke kurser der skal udbydes samt være med til at fremme kvalitetssikringen. Med de nye muligheder, der gives de lokale uddannelsesudvalg, bør det være attraktivt for de lokale arbejdsmarkedsparter at deltage i udvalgenes arbejde.

Også de 12 *efteruddannelsesudvalg* spiller en central rolle i det nye AMU. De skal sikre løbende kontakt med branchens virksomheder, når det gælder opsamling og registrering af nye behov. Det betyder, at virksomhederne, hvis de har ros eller kritik af kursernes indhold, bør rette henvendelse til det efteruddannelsesudvalg, som har ansvaret for indholdet. Oversigt over efteruddannelsesudvalgene og deres sammensætning fremgår af Undervisningsministeriets hjemmeside: <http://us.uvm.dk/amu/euu.htm?menuid=3035>

Uddannelse efter behov

Den enkelte skole har nu frihed til at sammensætte uddannelsesforløb inden for én eller flere af de kompetencebeskrivelser, som skolen er godkendt til. Uddannelser kan sammensættes målrettet.

Arbejdsmarkedsuddannelserne er nu samlet i knap 140 brede kompetencebeskrivelser, som hver dækker et helt jobområde. En kompetencebeskrivelse består af et antal AMU-uddannelsesmål og EUD-enkeltfag (fra en erhvervsuddannelse), som kan sammensættes til kurser.

En kompetencebeskrivelse er ikke en fast pakke, hvor alle kurser skal tages. Der kan udvælges netop de uddannelsesmål og enkeltfag, som indfrier det konkrete behov.

Når en kompetencebeskrivelse er godkendt, kan brancherne løbende tilføje nye AMU-uddannelsesmål og EUD-enkeltfag uden særskilt godkendelse.

Kompetencebeskrivelser med tilhørende uddannelsesmål og enkeltfag kan findes på <http://2004.efteruddannelse.dk>.

Uddannelse på alle tidspunkter og på alle måder

Uddannelser kan afvikles fleksibelt i forhold til de individuelle behov.

AMU-uddannelser kan foregå som *fuldtids- eller deltidsundervisning* inden for normal arbejdstid eller udenfor – i *aftentimer* og i *weekender*. Og de kan tilrettelægges som *virksomhedsforlagt undervisning* eller *fjernundervisning*.

Åbent værksted er et godt tilbud til mindre virksomheder. Det løbende indtag hver uge gør det muligt at sende en enkelt medarbejder ind på et eksisterende hold. Spørg efter åbent værksted-modeller på de lokale skoler.

Hvem kan deltage?

Alle kan deltage i AMU-uddannelser, såvel privat som offentligt ansatte lønmodtagere, selvstændige erhvervsdrivende og ledige.

Arbejdsmarkedsuddannelser skal bidrage til voksnes kvalifikations- og kompetenceudvikling, afhjælpe omstilling og tilpasning på arbejdsmarkedet samt fremme voksne ufaglærtes mulighed for at opnå formel faglig kompetence.

Arbejdsmarkedsuddannelser er korte uddannelser, som imødekommer nye og udækkede uddannelsesbehov til og med erhvervsuddannelsesniveau. Mere end 250.000 voksne deltager årligt i arbejdsmarkedsuddannelser.

Adgang har såvel privat som offentligt ansatte lønmodtagere, selvstændige erhvervsdrivende og ledige. Der er ikke længere nogen aldersgrænse.

Arbejdsmarkedsuddannelser kan udelukkende udvikles indholdsmæssigt til den i AMU-loven fastsatte målgruppe, dvs. deltagere, der har en uddannelse til og med erhvervsuddannelsesniveau. Men der er ikke begrænsninger for andre gruppers deltagelse i eksisterende uddannelser.

Hvordan med økonomien?

Der er indført deltagerbetaling på mellem 500 kr. og 750 kr. pr. uge. Der ydes løntabsgodtgørelse svarende til maksimale dagpenge til deltagere med uddannelse til og med faglært niveau.

Der er indført *betaling for deltagelse* i arbejdsmarkedsuddannelser. I 2004 er deltagerbetalingen 500 kr. pr. uge for de teknisk/faglige og merkantile kurser og 750 kr. for IT-kurser, sprogkurser og de »bløde«, arbejdsorganisatoriske kurser.

Der er ikke deltagerbetaling til Individuel Kompetenceafklaring. Der opkræves ikke særskilt gebyr for certifikatgivende uddannelser.

Der ydes løntabsgodtgørelse til deltagere med uddannelse til og med faglært niveau, når kurset foregår i arbejdstiden. Ved fuldtidsundervisning ydes godtgørelse svarende til maksimale dagpenge. Ved deltidundervisning ydes godtgørelse svarende til antal undervisningstimer. Ved delvist tab af indtægt eller arbejdsmulighed reduceres godtgørelsen tilsvarende.

Hvis der udbetales sædvanlig løn under uddannelsen, udbetales godtgørelsen til arbejdsgiveren.

Der kan ydes tilskud til befordring samt til kost og logi.

Enklere skolelandskab – kun ét sted at henvende sig

Det er blevet lettere at finde rundt i »uddannelsesjunglen«, når det gælder erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Der er lovgivningsmæssigt skabt et énstrengt skolesystem.

Arbejdsmarkedsuddannelser gennemføres fortrinsvis på AMU-centre, handelsskoler og tekniske skoler, men også i et vist omfang på SOSU-skoler, pædagogseminarier og landbrugsskoler samt hos enkelte godkendte private udbydere.

Med det énstrengede skolesystem, hvor AMU-centre og tekniske skoler mange steder er lagt sammen, er det blevet lettere at orientere sig om udbuddet af uddannelser.

Her har skolerne en central rolle at spille. Det er vigtigt, at bestyrelserne i deres beslutninger afspejler den nye virkelighed og de nye opgaver – bl.a. således, at der etableres synlige AMU-afdelinger i de sammenlagte skoler.

Det er en vigtig opgave for bestyrelserne at medvirke til at skabe de rammer, der er en forudsætning for, at intensjonerne i den nye AMU-lov kan indfries. Det vil blandt andet sige, at det er de uddannelser, som virksomheder og medarbejde-

re efterspørger, som udbydes og gennemføres af skolen. Og at der tillige arbejdes for at skabe synergi mellem uddannelserne på skolen og læringen på arbejdspladsen.

Oversigt over samtlige skoler og de uddannelser, de udbyder, kan ses på www.efteruddannelse.dk.

Andre uddannelsestilbud

Medarbejdere i virksomheden kan have problemer med utilstrækkelige læse- og regnefærdigheder.

Forberedende voksenundervisning (FVU) giver voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber. Yderligere information kan findes i RUE's informationshæfte om FVU, som kan findes på www.r-u-e.dk/fvu frem til 1. august 2004, derefter på Undervisningsministeriets internetportal www.uvm.dk.

Almen voksenuddannelse (AVU) er et tilbud til voksne over 18 år om at forbedre deres kundskaber i en række almene fag. Den almene

voksenuddannelse foregår på amternes voksenuddannelsescentre (VUC). Der er undervisning både dag og aften, og kurserne starter flere gange om året. Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning har udsendt publikationen »Almen voksenuddannelse«.

Voksenerhvervsuddannelse (VEUD) er en afkortet erhvervsuddannelse for ansatte ufaglærte med skoleforløb på en erhvervsskole og praktikforløb i virksomheden. Virksomheden skal være godkendt som praktiksted til den pågældende uddannelse. Uddannelsen afsluttes med eksamen eller svendeprøve. Yderligere information om VEUD-forløb kan fås hos de faglige udvalg og på den lokale erhvervsskole.

Grunduddannelse for Voksne (GVU) giver voksne kortuddannede mulighed for at gennemføre en uddannelse på faglært niveau – fuldstændig svarende til fagets erhvervsuddannelse for unge. Der kræves ikke uddannelsesaftale med en arbejdsgiver, men to års relevant erhvervs erfaring. Yderligere information kan findes i pjecen »Grunduddannelse for voksne – en praktisk vej til faglig uddannelse«, udgivet af LO, DA og Undervisningsministeriet.

Hjælp til at komme videre

Denne introduktion til det nye AMU kan forhåbentlig give inspiration til et mere systematisk arbejde med kompetenceudvikling i virksomhederne – i et samarbejde mellem ledelse og ansatte.

Som støtte til det lokale arbejde med uddannelsesplanlægning og -gennemførelse har LO og DA publiceret en mere udførlig vejledning om det nye AMU:

»*Virksomhederne og AMU – et vigtigt samarbejde*« er en netbaseret publikation, som kan findes som pdf-fil og downloades på de to organisationers hjemmesider:

www.lo.dk

Under [Baggrundsstof](#) finder man [Uddannelse](#) og klikker på [Voksen- og efteruddannelse](#), hvor vejledningen er placeret.

www.da.dk

Man åbner [Uddannelsespolitik](#) og [Voksen- og efteruddannelser](#), hvor vejledningen findes under [Rapporter og analyser](#).

Her kan blandt andet findes en oversigt over alle tilgængelige værktøjer til brug for virksomhederne og medarbejderne i det interne samarbejde om uddannelsesplanlægning og medarbejderudvikling.

Også den foreliggende pjece kan findes sammesteds på de to organisationers hjemmesider.

På Undervisningsministeriets hjemmeside www.uvm.dk kan der findes oplysning om FVU, AVU, VEUD og GVU. Her findes også oversigter over de forskellige udbydere.

[Rådet for Erhvervsrettet Voksen- og Efteruddannelse \(REVE\)](#) er efter loven rådgivende for undervisningsministeren omkring den erhvervsrettede voksenuddannelse – herunder primært AMU. En række organisationer for private og offentlige arbejdsgivere og lønmodtagere er med i REVE.

